

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **M., D.**, zastúpeného *JUDr. M., advokátom, M.*, proti žalovanému **Krajskému riaditeľstvu Policajného zboru Slovenskej republiky**, Špitálska 14, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. p.: KRP-375-2/PP-2007 zo dňa 27. júna 2007, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S 221/2007-42 zo dňa 20. novembra 2008, takto

r o z h o d o l:

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S 221/2007-42 zo dňa 20. novembra 2008 **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Bratislave zamietol podľa § 250d ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia vydaného Odborom poriadkovej polície žalovaného pod č. p.: KRP-375-2/PP-2007 zo dňa 27. júna 2007, ktorým zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave I, Obvodného oddelenia Policajného zboru Staré mesto - východ č. p.: DÚ-1058/SMv-2007 zo dňa 6. apríla 2007 o zaistení osoby žalobcu podľa § 19 ods. 1 písm. b/ zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o Policajnom zbore“). Krajský súd rozsudok odôvodnil tým, že napadnuté rozhodnutie a postup žalovaného boli v medziach zákona a žalobná námietka neodôvodňovala zrušenie rozhodnutia žalovaného, zároveň konštatujúc, že postupom správnych orgánov žalobca nebol ukrátený na svojich právach. O trovách konania rozhodol krajský súd tak, že žalobcovi ich náhradu nepriznal s poukazom na ustanovenie § 250k ods. 1 O.s.p., nakoľko nebol v konaní úspešný.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, navrhujúc, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že rozhodnutie žalovaného a aj rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa sa zrušuje a vec sa vracia žalovanému na ďalšie konanie, a súčasne aby žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania vrátane trov právneho zastúpenia. Žalobca považoval napadnutý rozsudok za nezákonný a nesprávny, pretože vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci. Namietal, že prvostupňový súd vychádzal len z obsahu administratívneho spisu, pričom sa nevysporiadal so žalobcom uvádzanými skutočnosťami, konkrétne sa nevysporiadal s tým, že z administratívneho spisu nevyplývalo, že by sa žalobca dopustil akéhokoľvek protiprávneho konania, teda nemohol byť daný dôvod zaistenia, a že by žalobca mal pokračovať v páchaní priestupku, čo je zákonným predpokladom pre zaistenie osoby, a taktiež nebol daný druhý dôvod zaistenia, a to skutočnosť, že by to bolo nevyhnutne potrebné na riadne zistenie alebo objasnenie veci. Žalobca mal za to, že vo vzťahu k jeho osobe nebola uvedená žiadna konkrétna skutočnosť, ktorá by odôvodňovala jeho zaistenie, pretože v inkriminovanom čase sa správal slušne, nerušil nočný klúd, odovzdal občiansky preukaz na účel zistenia totožnosti. Poukázal na to, že bol zaistený pre podozrenie z priestupku pre neuposlušnosť výzvy verejného činiteľa pri výkone jeho právomoci, a nie pre rušenie nočného klúdu, zdôrazňujúc, že výzvu na opustenie námestia nepočul a vo vzťahu k jeho osobe ani nebol na to daný zákonný dôvod, pretože zo žiadnej skutočnosti nevyplývalo, že by bol hlučný alebo inak rušil nočný klúd. Namietal tiež, že zo strany policajnej hliadky nebol vyzvaný, aby sa ihneď alebo v určený čas dostavil na príslušný útvar Policajného zboru na podanie vysvetlenia, na základe čoho mal za to, že nebola splnená zákonná podmienka na predvedenie za účelom podania vysvetlenia. Navyše žalobca považoval za potrebné v odvolaní zdôrazniť, že nebol obvinený z priestupku a do dnešného dňa nebolo vydané rozhodnutie o tom, že mal spáchať priestupok, pre ktorý bola obmedzená jeho osobná sloboda. Podľa názoru žalobcu neboli splnené kumulatívne podmienky na zaistenie jeho osoby, pretože sa nedopustil žiadneho protiprávneho konania (teda nemohla byť daná ani dôvodná obava, že by pokračoval v páchaní priestupku) a taktiež to nebolo nevyhnutne potrebné na riadne zistenie alebo objasnenie veci, a teda postupom policajnej hliadky, rozhodnutím správneho orgánu prvého stupňa a rozhodnutím žalovaného bol porušený zákon, nakoľko neboli splnené predpoklady podľa § 19 ods. 1 písm. b/ zákona o Policajnom zbore.

Žalovaný v písomnom vyjadrení k odvolaniu uviedol, že s ohľadom na to, že z odvolania nevyplývajú žiadne nové skutočnosti, zotrváva na svojom vyjadrení podanom k žalobe.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) prejednal vec bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok krajského súdu je potrebné zrušiť.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy (§ 244 ods. 1 O.s.p.).

Podstatou správneho súdnictva je ochrana práv občanov a právnických osôb, o ktorých sa rozhodovalo v správnom konaní; ide o právny inštitút, ktorý umožňuje, aby sa každá osoba, ktorá sa cíti byť rozhodnutím či postupom orgánu verejnej správy poškodená, dovolala súdu ako nezávislého orgánu a vyvolala tak konanie, v ktorom správny orgán už nebude mať autoritatívne postavenie, ale bude účastníkom konania s rovnakými právami ako ten, o koho práva v konaní ide.

V prejednávanom prípade žalobca podrobil súdnemu prieskumu rozhodnutie Odboru poriadkovej polície žalovaného č. p.: KRP-375-2/PP-2007 zo dňa 27. júna 2007, ktorým zamietol odvolanie žalobcu proti rozhodnutiu Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave I, Obvodnému oddeleniu Policajného zboru Staré mesto - východ č. p.: DÚ-1058/SMv-2007 zo dňa 6. apríla 2007 a toto rozhodnutie potvrdil. Správny orgán v odôvodnení rozhodnutia o zaistení osoby žalobcu podľa § 19 ods. 1 písm. b/ zákona o Policajnom zbore uviedol, že žalobca bol predvedený policajnou hliadkou z Námestia Slobody v Bratislave, nakoľko v čase o 00.20 hod. sa správal hlučne a neuposlúchol opakovanú výzvu verejného činiteľa, aby od svojho konania upustil, čím sa dopustil priestupku proti verejnému poriadku a naplnil skutkovú podstatu priestupku podľa § 47 ods. 1 písm. a/ zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o priestupkoch“) a zaistenie bolo potrebné z dôvodnej obavy, že bude v páchaní priestupku pokračovať, a pre náležité objasnenie veci. Z obsahu predloženého spisu odvolací súd zistil, že dôvody žaloby sú v podstate totožné s odvolacími dôvodmi (vyššie špecifikovanými).

Podľa § 47 ods. 1 písm. a/ zákona o priestupkoch priestupku sa dopustí ten, kto neuposlúchne výzvu verejného činiteľa pri výkone jeho právomoci.

Podľa § 19 ods. 1 písm. b/ zákona o Policajnom zbore policajt je oprávnený zaistiť osobu, pristihnutú pri páchaní priestupku, ak je dôvodná obava, že v ňom bude pokračovať, alebo ak je to nevyhnutne potrebné na riadne zistenie alebo objasnenie veci.

Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia útvar Policajného zboru, ktorý prevzal od policajta zaistenú osobu, bezodkladne vydá o zaistení osoby rozhodnutie, v ktorom uvedie dôvod, pre ktorý bola osoba zaistená, a bez zbytočných prietáhov ho odovzdá zaistenej osobe. Proti rozhodnutiu o zaistení osoby môže zaistená osoba podať odvolanie. Odvolanie nemá odkladný účinok.

Na konanie a rozhodovanie o zaistenej osobe sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní (§ 19 ods. 3 zákona o Policajnom zbore).

Oprávnenie policajta na zaistenie osoby predstavuje závažný, no legitímny zásah do jej osobnej slobody, a preto presné zistenie a špecifikovanie dôvodov pre zaistenie osoby pri rešpektovaní nevyhnutnosti a primeranosti takéhoto opatrenia je nevyhnutným predpokladom pre vydanie rozhodnutia o zaistení osoby; inak by išlo o neprimerané opatrenie nespĺňajúce podmienky, ktoré pre obmedzenie osobnej slobody stanovuje čl. 17 ods. 2 ústavy a aj článok 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“), ktorý vo svojej podstate vyjadruje rovnaký ústavný princíp, hoci v určitom užšom rozsahu.

Pri skúmaní odôvodnenosti zaistenia osoby ako závažného zásahu do osobnej slobody jednotlivca je preto potrebné zobrať do úvahy aj ustálenú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len "ESLP"), v zmysle ktorej je pozbavenie osobnej slobody tak závažným opatrením, že môže byť ospravedlniteľné/odôvodnené len v prípadoch, keď menej prísne opatrenia sú neúčinné na zabezpečenie individuálneho alebo verejného záujmu (napr. rozsudok ESLP zo 4. apríla 2000 WitoldLitwa v. Poland, bod 78).

Súd je oprávnený v rámci žaloby o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu skúmať, či správny orgán rešpektoval zákonné predpoklady na zaistenie osoby ustanovené zákonom, v konkrétnom prípade zákonom o Policajnom zbore, a či jeho rozhodnutie vychádzalo zo skutkových dôvodov.

Súd je garantom dodržiavania zákonnosti správnym orgánom. Rešpektovanie princípov zákonnosti musí vyjadriť v rozhodnutí, ktoré je výsledkom preskúmania rozhodnutia správneho orgánu o zaistení osoby tak, aby jeho rozhodnutie bolo preskúmateľné v konaní pred odvolacím súdom.

Závery súdu o zákonnosti rozhodnutia o takom zásahu musia byť preskúmateľné. Základným predpokladom takejto preskúmateľnosti je dostatok dôvodov, ich jasná formulácia a priradenie týchto dôvodov ku konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci.

V konaní o žalobe proti rozhodnutiu a postupu správneho orgánu sa súd riadi dispozičnou zásadou, ktorej vykonaním je ustanovenie § 249 ods. 2 O.s.p. ukladajúce žalobcovi povinnosť uviesť okrem všeobecných náležitostí podania aj označenie rozhodnutia a postupu správneho orgánu, ktoré napáda, vyjadrenie, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie a postup napáda, uvedenie dôvodov, v čom žalobca vidí nezákonnosť rozhodnutia a postupu správneho orgánu, a aký konečný návrh robí, a správny súd je potom viazaný rozsahom a dôvodmi uvedenými v žalobe. Činnosť správneho súdu je ohraničená takto vymedzeným rámcom a súd sa musí obmedziť na skúmanie napadnutého rozhodnutia len v tomto smere, ak však nejde o vadu, na ktorú musí prihliadnuť z úradnej povinnosti (§ 250i ods. 3 O.s.p.).

V prejednávanom prípade sa krajský súd dostatočne a vyčerpávajúcim spôsobom nevysporiadal s námietkami, ktoré uplatnil žalobca vo svojej žalobe, dokonca na ne v odôvodnení napadnutého rozsudku vôbec nereagoval stotožniac sa iba s odôvodnením preskúmaného rozhodnutia správneho orgánu. Takýmto postupom súdu bola účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok dáva.

Procesným právom účastníka je i právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia. Povinnosť súdu riadne odôvodniť svoje rozhodnutie vyplývajúca z ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p. s použitím § 246c ods. 1 vety prvej O.s.p. totiž znamená právo účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia, a jeho porušením sa účastníkovi odníma možnosť náležite skutkovo a aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu, voči ktorému chce využiť možnosť opravného prostriedku. Nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je preto porušením práva na spravodlivé súdne konanie.

Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie (obsiahnutého v základnom práve na súdnu ochranu) podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (napr. III. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06, III. ÚS 260/06, III. ÚS 153/07).

Nakoľko v prejednávanom prípade nie je z odôvodnenia napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa zrejmé, akými úvahami sa súd riadil pri utváraní záveru o skutkovom stave, prečo nepovažoval za dôvodnú právnu argumentáciu žalobcu v žalobe a prečo považuje námietky žalobcu za neopodstatnené, je nutné považovať takýto rozsudok za nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov,

nedávajúci dostatočné záruky pre to, že nebol vydaný spôsobom porušujúcim ústavne zaručené právo na spravodlivý proces.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto musel napadnutý rozsudok podľa § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. v spojení s § 250ja ods. 3 vetou druhou O.s.p. zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 O.s.p.).

V ďalšom konaní krajský súd prejedná vec znova v medziach podanej žaloby s prihliadnutím aj na dôvody odvolania, dôsledne sa vysporiada so všetkými námietkami žalobcu a znova o nej rozhodne a svoje rozhodnutie riadne odôvodní.

V novom rozhodnutí rozhodne prvostupňový súd i o náhrade trov odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 vetou prvou O.s.p.).

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, dňa 29. apríla 2010

**JUDr. Jozef Hargaš, v. r.
predseda senátu**

Za správnosť vyhotovenia:
Peter Szimeth